

El miracle del claustre de l'antic convent de Santa Mònica

Existeix, es troba integrat dins el Centre d'Arts Santa Mònica i es conserva contra tot pronòstic malgrat la seva agitada història



Arcs del Claustre de Santa Mònica | Dani Cortijo

Si hem entrat alguna vegada al Centre d'Art Santa Mònica, veurem que la seva sala principal és plena de columnes perquè tracta ni més ni menys que del claustre de l'antic convent que portava el mateix nom que l'actual centre d'art. La història d'aquest edifici comença l'any 1636, quan l'orde dels Agustins, que havien arribat a Barcelona l'any 1618 a, s'hi va instal·lar.

El fet de trobar-se a la part baixa de la Rambla, entre l'antic col·legi dels mercedaris i les Drassanes Reials va fer que sens dubte el convent gaudís al llarg de la seva història d'un emplaçament privilegiat però alhora exposat a rebre les conseqüències de tota mena d'avalots, revoltes i revolucions.

Les Drassanes Reials van ser un dels escenaris principals de la Revolta dels Segadors i posteriorment al segle XVIII durant el setge de Barcelona en plena guerra de Successió, els principals combats es van produir a la zona nord de la ciutat, lluny del convent.

Però els segles XIX i XX no van ser una bona època pel patrimoni conventual de Barcelona i es podria atribuir gairebé a un fet miraculós que encara es conservi el claustre després de dos

segles de revoltes liberals, anticlericalisme i iconoclàstia on anar cremant edificis religiosos fent la ruta Rambla amunt va esdevenir gairebé una tradició.

A principis del segle XIX el convent fou confiscat per les tropes napoleòniques, que el van emprar com a quarter fins al retorn dels frares el 1814. Amb l'arribada del Trienni Liberal, el convent va tornar a ser suprimit fins que el 1923 s'hi van traslladar l'Església de Sant Jaume.

L'any 1835, en el context de la Primera Bullanga enmig de la Primera Guerra Carlina els revoltats van sortir de la Barceloneta enfilant l'actual passeig marítim i pujant Rambla amunt incendiant tots els convents que van trobar. Amb el Convent de Santa Mònica, a diferència de molts altres de la Rambla, ho van intentar, però no ho van aconseguir. Durant la setmana tràgica de 1909 també va patir diversos atemptats però es va lliurar de la destrucció total.

A partir de l'alçament militar del 19 de juliol de 1936 a Barcelona va produir-se una nova onada de destrucció anticlerical que va acabar amb l'església de Santa Mònica en ruïnes, però el claustre del convent sorprenentment es va conservar. Amb el retorn al culte durant el franquisme el claustre va ser emprat com a església provisional fins que el 1987 es va crear la institució artística que ocupa l'equipament en l'actualitat.

Alguns ho atribuiran a un miracle, altres simplement a la sort, però no deixa de ser bastant extraordinària la supervivència d'un antic claustre dins un centre d'art situat a la principal artèria històrica de la destrucció conventual de Barcelona?